

จับตาความขัดแย้งเหมืองแร่โปแตชรอบใหม่

เอพีพีซีหาทุนใหม่-ชาวบ้านปีนี้กำลังต้าน

■ ปองพล สารสมักร

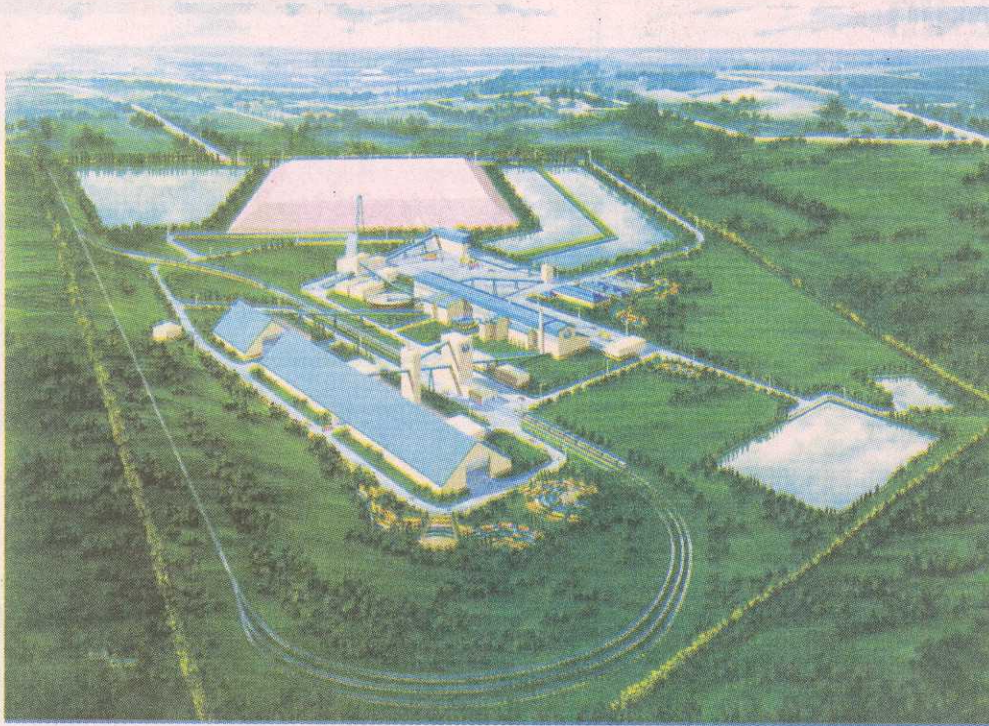
ชาวอุดรธานียังรวมตัวกันแน่นคัดค้าน
เหมืองแร่โปแตช หลังมีความเคลื่อนไหวจากบริษัทเอเชีย แปซิฟิกฯ ดึงผู้ร่วม
ทุนจากจีนเข้าร่วมโครงการ หวั่นการทำเหมืองแร่
ส่งผลกระทบต่อเกษตรและสภาพแวดล้อม
ขณะที่แผนสิ่งแวดล้อมของบริษัทยังไม่ผ่านการ
อนุมัติ เนื่องจากไม่มีความชัดเจนในการจัดการ
ปัญหาสิ่งแวดล้อม

บริษัท เอเชีย แปซิฟิก โปแตช คอร์ปอเรชั่น
จำกัด (APPC) ผู้ได้รับสัมปทานสำรวจทำเหมืองแร่
โปแตชที่ จ.อุดรธานี ได้ดึงผู้ร่วมทุนจากประเทศจีน
เข้าร่วมหุ้นในโครงการ คือบริษัทไชน่า สเตทโอน
เอ็นเตอร์ไพรส์ อินเวสเมนต์ (CSEIC) โดย
มีนายหวังกั๋ง ประธานคณะกรรมการบริษัท

กลุ่มบริษัทซีเอสไอไอซี เป็นรัฐวิสาหกิจ
ภายใต้ความดูแลและควบคุมของรัฐบาลจีน และ
มีศักยภาพพร้อมที่จะให้การสนับสนุนโครงการ
เหมืองแร่โปแตช จังหวัดอุดรธานีทั้งในด้านการ
เงินและเทคโนโลยีในการทำเหมืองแร่ รวม
ถึงจีนเป็นประเทศเกษตรกรรมที่ใหญ่ที่สุดใน
ทวีปเอเชีย และมีการนำเข้าแร่โปแตชถึงกว่า
5 ล้านตันต่อปี และมีแนวโน้มการใช้แร่โปแตช
มากขึ้นทุกปี

บริษัท เอเชีย แปซิฟิก โปแตช คอร์ปอเรชั่น
จำกัด (เอพีพีซี) ซึ่งเป็นบริษัทที่ได้รับประทาน
อนุญาตพิเศษในการทำเหมืองแร่โปแตชอุดรธานี
แต่เพียงผู้เดียว และเป็นบริษัทจดทะเบียนใน
ประเทศไทย โดยมีรัฐบาลเป็นผู้ถือหุ้น 10% ใน
ขณะที่ บริษัท เอเชีย แปซิฟิก รีซอร์ส เซส จำกัด
(เอพีอาร์) เป็นผู้ถือหุ้นรายใหญ่ของบริษัทเอพีพีซี
และตลอดระยะเวลา 10 ปีที่ผ่านมา ได้ทำการ
สำรวจขุดเจาะแหล่งแร่ตามข้อสัญญาที่มีกับ
รัฐบาลไทยจนพบแหล่งแร่โปแตชคุณภาพดีถึง 2
แห่งด้วยกัน ได้แก่ แหล่งแร่อุดรใต้ ซึ่งมีปริมาณแร่
302 ล้านตัน และแหล่งแร่อุดรเหนือซึ่งมีปริมาณ
แร่ถึง 665 ล้านตัน

ซีเอสไอไอซีและเอพีพีซีได้ลงนามบันทึก
ความเข้าใจร่วมกันเมื่อปลายปีที่แล้ว ในการพัฒนา
แหล่งแร่จะเริ่มต้นจากแหล่งแร่อุดรใต้ โดยคาดว่าจะ
ต้องใช้งบลงทุนประมาณ 300 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

ในการก่อสร้างเหมืองแร่ใต้ดิน หลังจากนั้นจึงค่อยดำเนินการพัฒนาแหล่งแร่อุดรธานีเป็นลำดับต่อไป

บริษัทเอพีพีซีระบุว่าขณะนี้กำลังอยู่ระหว่างดำเนินการก่อสร้างเหมืองดังกล่าว ซึ่งจะกินระยะเวลายาวนานถึง 3 ปี เมื่อการก่อสร้างแล้วเสร็จ ในเบื้องต้นเหมืองแห่งนี้จะสามารถผลิตแร่ได้ปีละ 1 ล้านตัน และจะเพิ่มขึ้นเป็น 2 ล้านตันในโครงการขั้นที่ 2

โครงการนี้กินบริเวณกว่า 15,000 ไร่ในเขตรอยต่อของ อ.เมือง และกิ่ง อ.ประจักษ์ศิลปาคม จ.อุดรธานี โดยขุดเจาะอุโมงค์เส้นผ่าศูนย์กลางขนาด 6 เมตร จากโรงแต่งแร่เฉียงลงไปใต้ดินเป็นระยะทาง 3,700 เมตร ในระดับความลึกจากผิวดินประมาณ 300 เมตร

โดยแต่ละจุดเจาะเป็นพื้นที่กว้าง 200 เมตร ยาว 800 เมตร เจาะเอาแร่เป็นแท่งขนาดกว้าง 6 เมตร ยาว 6 เมตร สูง 4 เมตร และวันละจะเป็นสาค่าอุโมงค์ขนาดกว้าง 5 เมตร ยาว 5 เมตร สูง 4 เมตร กระนั้นก็ดี บริษัทเอพีพีซีหวังว่าการขุดเจาะแร่ไปแท่งที่ จ.อุดรธานี จะลดการนำเข้าแร่ไปแท่งจาก

ต่างประเทศได้ เพราะปัจจุบันประเทศไทยต้องนำเข้าแร่ดังกล่าวถึงปีละ 3 แสนตันต่อปี หรือคิดเป็นเงินมูลค่า 1,650 ล้านบาท

นอกจากนี้ยังสามารถส่งออกแร่ไปแท่งไปยังต่างประเทศได้ โดยเฉพาะประเทศในแถบเอเชีย ทั้งนี้บริษัทเอพีพีซีคาดว่าจะใช้เงินลงทุน 2.58 หมื่นล้านบาท โดยมีระยะเวลาดำเนินการรวม 22 ปี ซึ่งบริษัทระบุว่า รัฐบาลไทยจะได้ค่าภาคหลวงอัตราร้อยละ 7 ซึ่งบริษัทจะจัดสรรให้หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

การเคลื่อนไหวของเอพีพีซีหาผู้ร่วมทุนใหม่เกิดขึ้นท่ามกลางข่าวลือว่าบริษัทไม่มีเงินทุนเพียงพอในการลงทุน จึงต้องหาผู้ร่วมทุนใหม่ แต่บริษัทได้ปฏิเสธข่าวดังกล่าว ซึ่งการเคลื่อนไหวครั้งนี้ ชาวอำเภอประจักษ์ศิลปาคม ซึ่งอยู่ในพื้นที่โครงการ ได้รณรงค์คัดค้านโครงการดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง โดยเห็นว่าผลกระทบจากการทำเหมืองแร่ไปแท่งจะทำให้คุณภาพของน้ำและดินมีความเค็มมากกว่าเดิม ซึ่งส่งผลกระทบต่อไร่ นาจำนวนมาก

นายสุวิทย์ กุหลาบวงศ์ กลุ่มศึกษาปัญหาที่ดิน

เค็มและการจัดการแร่ภาคอีสาน กล่าวว่แม้แร่ไปแท่งเมื่อขุดขึ้นมาแล้วสามารถนำไปทำเป็นปุ๋ยและอุตสาหกรรมต่อเนื่องหลายชนิดก็ตาม แต่ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อสิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิตของชาวบ้านมีความเสียหายอย่างมาก

“ปกติดินเค็มในพื้นที่จังหวัดอุดรธานีมีการแพร่กระจายโดยทั่วไปตามธรรมชาติอยู่แล้ว แต่ที่ขุดขึ้นมาเพิ่มมากขึ้นก็ยิ่งทำให้ดินเค็มมากกว่าเดิม เพราะพื้นที่ในอุดรเป็นที่สูง ถ้าขุดขึ้นมา มันก็จะไหลลงสู่หนองหาน ตอนที่บริษัทมาสำรวจขุดเอาแร่ขึ้นมา ก็ยังทำให้ไร่นาของชาวบ้านเสียหายทางกลุ่มจะคัดค้านให้ถึงที่สุด” นายสุวิทย์กล่าว อย่างไรก็ตาม แผนสิ่งแวดล้อมของเอพีพีซียังไม่ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการพิจารณา รายงานผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม เนื่องจากแผนดังกล่าวยังไม่มีความชัดเจน แม้ว่าทางบริษัทได้ทำรายงานฉบับใหม่เสนอเข้ามายังกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้คณะกรรมการพิจารณาอีกครั้ง

ศ.ดร.ปริญญา นุตาลัย ผู้ช่วยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้ความเห็นว่า บริษัทยังไม่สามารถชี้แจงได้ถึงผลกระทบและมาตรการที่จะป้องกันผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากโครงการได้อย่างชัดเจน

“บริษัทเพิ่งส่งรายงานชี้แจงประเด็นที่ต้องแก้ไขใหม่มาให้รัฐมนตรีเมื่อเดือนตุลาคม แต่เมื่อพิจารณา ดูแล้วเห็นว่า เป็นไปไม่ได้ เพราะการชี้แจงของบริษัท เป็นเหมือนคน 2 คนทะเลาะกัน ชี้แจงที่ละประเด็น นั่นไม่ถูกต้อง ประเด็นสำคัญคือบริษัทต้องแสดงหลักฐานพิสูจน์ให้เห็นจริงว่าโครงการดังกล่าวไม่ส่งผลกระทบ จากคำชี้แจงไม่แสดงหลักฐานให้ปรากฏว่าสามารถจัดการได้”

ต้องจับตาถึงความเป็นไปได้ของโครงการนี้กันอีกครั้งว่ารัฐบาลจะตัดสินใจอย่างไร หลังจากบริษัทได้ดึงกลุ่มทุนจากประเทศจีนเข้าร่วมทุนด้วย โครงการดังกล่าวมีแนวโน้มจะเกิดความขัดแย้งระหว่างผู้ลงทุนกับชาวบ้าน เหมือนกรณีท่อก๊าซไทย-มาเลเซีย และโรงไฟฟ้าบอนอก - ทินกรุด ที่ยังหาข้อยุติไม่ได้ในขณะนี้ เป็นตัวอย่างของการชวงชิงทรัพยากรที่เกิดขึ้นแทบทุกภูมิภาคของประเทศ